

«Sertificētos» materiālos – koksne no Krievijas

Avoti: LMSP un pasaules informācijas vietnes

Austrālijas tirgū pārdotajos kokmateriālos joprojām ir atrodama Krievijas koksne. To bieži pavada sertifikācijas dokumenti, kas vienkārši nevar būt īsti, jo visi Krievijas FSC un PEFC sertifikāti tika anulēti drīz pēc kara sākuma. Uzņēmums *Source Certain* ir atkārtoti apstiprinājis savus secinājumus, ka Krievijas koksnes šķiedra nonāk Austrālijas tirgū ar viltotiem ilgtspējas sertifikātiem. Tiesu ekspertīzes uzņēmums *Source Certain*, kura veiktās un Lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības departamenta pasūtītās pārbaudes ir kļuvušas par galveno pamatu Austrālijas Senāta sankciju izmeklēšanā. Uzņēmums ir nācis klajā ar paziņojumu, atzinīgi novērtējot komitejas lēmumu atzīt zinātnisko metožu nepieciešamību koksnes izcelsmes noteikšanā.

«Source Certain var apstiprināt, ka joprojām konstatē Krievijas koksnes klātbūtni produktos savās laboratorijās visā pasaulē, tostarp Austrālijā,» teikts uzņēmuma paziņojumā. «Šī koksne tirgū bieži nonāk kopā ar piegādes ķēdes dokumentāciju un uzticamības pārbaudēm, kas norāda, ka produkts ir izsekojams līdz ilgtspējīgam avotam, ko sertificējušas neatkarīgas trešo pušu organizācijas.»

Eksperti uzsver, ka šādi dokumenti pašlaik nevar būt patiesi: «Tas nav iespējams, jo visi ar Krievijas avotiem saistītie sertifikāti pēc konflikta sākuma tika anulēti. Trešo pušu sertifikācijas ļaunprātīga izmantošana, apvienojumā ar nepareizi deklarētām koku sugām un izcelsmes valstīm, nozīmē, ka šo kokmateriālu patiesā izcelsme nav zināma.»

Caur trešajām valstīm uz Rietumiem

Sankciju efektivitātes izmeklēšanas gaitā tika uzklauti pierādījumi, ka Krievijas kokmateriāli turpina ieplūst Austrālijas piegādes ķēdēs pēc tam, kad tie ir pārstrādāti vai vesti tranzītā caur trešajām valstīm. Šīs pašas problēmas ir skārušas arī Jaunzēlandi, izraisot ažiotažu par to, ka jaunzēlandiešu ostās neviens pietiekami nepārbauda ievestos kokmateriālus.

Zinātniskie atklājumi sniedz nopietnu pamatu jautājumam, ko Senāta sapulcē uzdeva Austrālijas Meža produktu asociācijas vadītāja pienākumu izpildītājs Ričards Haiets. Viņš demonstratīvi pacēla sertificēta tualetes papīra rulli, vaicājot: “Vai tikai logotips vien var garantēt tīru piegādes ķēdi?”

Austrāliešu Senatori tika informēti, ka līdz pat 6% vietējā tirgus tirgto produktu ir pakļauti augstam riskam saturēt Krievijas šķiedru, un kopš iebrukuma sākuma deklarētais LVL - *laminated veneer lumber* - imports ir vairāk nekā dubultojies.

Source Certain secinājumi balstās uz ziņojumu, kas atklāja, ka puse no visiem pārbaudītajiem importētajiem koksnes produktiem neatbilda deklarētajai izcelsmei vai koku sugai. Turpretim visi Austrālijā audzētie paraugi bija

markēti pilnīgi precīzi. Uzņēmums uzsver, ka dokumentācija un uzticamības pārbaudes joprojām ir svarīgas, taču komiteja secinājusi, ka ar šiem pasākumiem vien nepietiek, lai pārtvertu koksni, kas tiek vesta caur starpniekvalstīm.

Dokumentus nepieciešams papildināt ar testiem

Neatkarīgi no tā, kādus lēmumus senatori pieņems attiecībā uz tarifiem vai sankciju mehānismiem, jau tagad ir spēkā 2012. gada Nelikumīgas mežizstrādes aizlieguma likums. Uzņēmums norāda uz acīmredzamu robu sistēmā: «Source Certain atklājumi pierāda, ka uz dokumentiem balstīta pārbaude bez reālas verificēšanas nespēj identificēt koksni, kas būtu uzskatāma par nelikumīgu.» Risinājums ir piegādes ķēžu uzraudzībā ieviest ķīmiskās analīzes, kas papildinātu dokumentāciju. «Zinātniskā pārbaude nodrošina nepieciešamo neatkarīgo pierādījumu slāni, kad organizācijām un regulatoriem ir vajadzīga lielāka drošība par koksnes sugām un to ģeogrāfisko izcelsmi,» teikts paziņojumā. Vienlaikus tiek atzīts, ka mūsdienu piegādes ķēžu mērogu nevar pilnībā nosegt tikai ar atsevišķām, izolētām pārbaudēm.

Nākamais solis ir inženierijas koksnes produktu testēšana. Uzņēmums sadarbojas ar Austrālijas kokrūpniecības nozari, lai izveidotu jaunas pārbaudes metodes, kas pielāgotas daudzslāņu būvmateriāliem, piemēram, LVL un finierim, vienlaikus saglabājot efektivitāti liela apjoma iepirkumos.

Kamēr importētāji apgalvo, ka viņu LVL un finiera izstrādājumi ir ražoti no plantāciju eikaliptiem un Masona priedēm - *Pinus massoniana*, nevis no Krievijas taigās augušajiem kokiem, zinātniskā testēšana kļūs par galveno tiesnesi šajā strīdā. Senāta komitejas gala ziņojums gaidāms 20. augustā, un tas parādīs, vai nozare spēs turpināt paļauties tikai uz dokumentiem.